

Isi Leibler en de rechts-populisten

– Evert Mouw, 2019-11-07

Binnen de Joodse gemeenschap in Nederland lijkt Isi Leibler niet erg bekend. Toch was hij bestuursvoorzitter van het Joodse Wereldcongres. Hij schrijft nog regelmatig columns voor de *Jerusalem Post* en houdt actief een eigen [weblog](#) bij. Zijn analyses zijn rationeel en strategisch, waarbij hij ook interne kritiek niet schuwt. Zo af en toe lees ik een artikel van hem; het lijkt me aardig om een paar dingen te noemen en te relateren die mij opvallen. *Longread!*

En toen kwam het op de radar

Het hele thema rondom de Joodse diaspora in Nederland en ook Israël heeft wel eerder mijn aandacht gehad, ook omdat ik vermoedde dat een multiculturele agenda binnen die kringen nogal enthousiast gepromoot werd. Iets van ca. vijftien jaar terug kwam ik tot andere inzichten. Het viel me vooral op dat in Israël die multiculturele of nieuwlinkse agenda minder of zelfs niet gepromoot werd, overigens – naar mijn indruk – dat in tegenstelling tot Joodse belangengroepen in Nederland. Eerlijk gezegd verdween het onderwerp daarna geruime tijd van mijn radar, ook vanwege verschoven interesses.

Toen ik recent via Twitter van Joodse bronnen begreep dat nu in Nederland opnieuw Joodse scholen en synagogen beveiligd moeten worden, werd ik me ervan bewust dat er toch wel echt wat speelt. Zie de screenshot hieronder.

Dat klinkt bepaald niet onschuldig. Zelfs erg zorgelijk. Het [dreigingsrapport 2019](#) van de BLEW heb ik daarna ook gelezen. In dat rapport lezen we een zelfidentificatie met andere minderheidsgroepen:

Helaas fungeren Joden al eeuwen als de ‘kanarie in de kolen-mijn’.
Zo ook in het huidig tijdgewricht, waar de bedreiging van joden en andere minderheden een prelude zal zijn van een probleem dat de gehele Nederlandse samenleving treft.

Deze zelfidentificatie komt me nogal merkwaardig voor. Veel nieuwe minderheden zijn veel minder verweven met de Westerse [cultuur](#), zitten socio-economisch in een andere categorie, en hebben ook een veel minder lange historie in dit land. Maar kennelijk is dit de perceptie, die mijn eerder vermoede meer multicultureel-linkse houding van de Joodse gemeenschap in Nederland zou kunnen verklaren. Persoonlijk vind ik het eerder een *self-fulfilling prophecy*.

Ook lees ik dat ze de dreiging van rechts-extremisme vooral onderbouwen op basis van ontwikkelingen uit het buitenland. Dat is, meen ik, een weerlegbare misvatting. Zie bijv. deze interessante aflevering van het *Up! network*, [Jinek blundert met item over rechts-extremisme](#).

Bij strategische analyses is *realisme* belangrijker dan emotie. Ik gebruik dat woord met nadruk. Wat mij aantrekt bij Isi Leibler is dat hij, ondanks zijn grote gedrevenheid, zich laat kenmerken door een uitgesproken realistische visie.

joods.nl   @dutchjews

Ook in Nederland zijn alle synagogen, joodse scholen en instellingen voorzien van de zwaarste veiligheidsmaatregelen tegen terrorisme. Joods Nederland wordt permanent beveiligd door onze eigen beveiligingsorganisatie Stichting Bij Leven en Welzijn [@Stichting_BLEW](#), i.s.m. [@Politie](#)

Translate Tweet
5:36 PM · Oct 9, 2019 · Twitter Web App

16 Retweets 47 Likes

Evert Mouw @evert_mouw · Oct 9

Replying to [@dutchjews](#) [@Stichting_BLEW](#) and [@Politie](#)

Oprechte vraag als niet-jood. Hoe groot schatten jullie het risico in? Nederland is geen Duitsland. Is het risico de afgelopen 10 jaar vergroot of verkleind, en hoeveel? Wat is de mentale impact?

 5   1

joods.nl @dutchjews · Oct 9

Wat betreft het dreigingsrisico verwijst ik u door naar het BLEW-rapport. Wat betreft mentale impact; denk dat er weinig joodse mensen in Nederland zijn die verrast zullen zijn, mocht er ooit wat gebeuren. We zijn opgegroeid met beveiliging en veiligheidsmaatregelen.

  1 3

Afbeelding 1: Weer op de radar dankzij Twitter.

Op Wikipedia staat e.e.a. over een [controverse](#) rond zijn persoon. Hij zou rechtlijnig de confrontatie aangegaan zijn toen hij in het Wereldcongres corruptie vermoedde. Hij gaf in 2005 daarom zijn positie op. Achteraf bleek hij gelijk te hebben. Ook wordt zijn harde lijn richting “liberal” (linkse) Joden genoemd:

Leibler has been accused of de-legitimizing liberal Jewish supporters of Israel. Leibler responded that "I stand by my view that those whose primary goal is to delegitimize and demonize the Jewish state should be marginalized from the mainstream Jewish community. That is not fascism. It is common sense.

Zo te zien worden Joodse zionisten ook al beschuldigd van fascisme. Ach ja, *framing as usual*. Inhoudelijk interessant zijn de posities die hij inneemt. Laten we beginnen.

Europa gaat ten onder en dat bedreigt ook Joden

In 2016 schreef hij het artikel [European meltdown threatens Jews](#). Hij benoemt de toename van antisemitisme, die vooral in Europa grote vormen aanneemt. Hij noemt als belangrijkste oorzaak de golf van immigratie van personen uit Syrië en Noord-Afrika, waar hij de Duitse kanselier Angela Merkel voor verantwoordelijk stelt.

Die migranten zijn vaak geen vluchtelingen maar gezonde jonge moslims die hun levensstandaard willen verbeteren en soms ook de wereldwijde jihad steunen. Voor Europa werkt dat destabiliserend en leidt het tot verlies van de sociale cohesie en veiligheid. In het artikel gaat hij hier verder op in. Hij komt tot de conclusie, ook vanwege geboortecijfers, dat er een kans is dat de basis van de Europese beschaving vernietigd zal worden.

Joden die in Europa leven zijn daarbij de belangrijkste kwetsbare groep. Isi verbaast zich erover dat veel linkse Joden desondanks politiek actief zijn om toch maar dat soort “vluchtelingen” binnen te halen. Deze linkse Joden halen antisemieten binnen. Ook wekken ze daarmee de vijandschap op van de oorspronkelijke Europeanen die de immigratie niet zo zien zitten.

Het gevolg van de migratiegolf is een flinke opleving van rechts-populistische bewegingen door heel Europa. Daar zitten ook antisemitische bewegingen en personen bij. Echter, in Frankrijk heeft Marine Le Pen het antisemitisme afgezworen. Zo ook de Oostenrijkse Vrijheidspartij en rechts-populistische partijen in veel andere landen. Toch is de situatie voor Joden onstabiel; binnen de rechts-populistische partijen kan de sfeer richting Joden snel omslaan.

Is er een alternatief? Linkse partijen, zelfs linkse Joden, staan bijna allemaal vijandig richting Israël. De alliantie van moslims met linkse partijen wordt door hun groeiende aantal moslims alleen maar belangrijker, en daarmee ook de vijandschap richting Israël.

Hij gaat nog even door maar zijn conclusie is pessimistisch. Hij raadt aan dat Joodse mensen in Europa moeten nadenken over het emigreren naar Israël.

Tot zover de samenvatting van zijn artikel. Kloppen zijn argumenten? Ik meen dat er inderdaad wel Joodse activisten te vinden zijn die aan zijn kritiek voldoen. Cijfers heb ik niet, dus ik zal me beperken tot anekdotisch “bewijs”. Een bekend voorbeeld is Barbara Lerner Spectre. Ze is de oprichtster van [Pandeia](#), een Joodse belangenorganisatie in Zweden die ook EU sponsoring ontving. In vermoedelijk 2010 deed ze in een [video](#) de volgende [uitspraken](#):

I think there is a resurgence of anti-Semitism because at this point in time Europe has not yet learned how to be multicultural. And I think we are going to be part of the throes of that transformation, which must take place. Europe is not going to be the monolithic societies they once were in the last century. Jews are going to be at the centre of that. It's a huge transformation for Europe to make. They are now going into a multicultural mode and Jews will be resented because of our leading role. But without that leading role and without that transformation, Europe will not survive.

We kunnen in Zweden blijven om zijn punt over de schade aan Europa te illustreren. In Zweden zijn nu elke week wel één of meerdere bomaanslagen in probleemwijken. Recent lezen we in *The Guardian*: [Sweden bomb attacks reach unprecedented level as gangs feud](#) (Jon Henley, 2019-11-04). De titel zegt genoeg.

Dat politiek links nogal kritisch kan zijn richting Israël lijkt me aannemelijk. Dat kan ik staven met standpunten, stemmingen in het parlement enzovoorts, maar als illustratie is misschien nog wel het duidelijkst dit artikel op Joop, [Zionisme is inderdaad racisme](#) van Jaap Bosma (2016). Daarin stelt hij:

Het zionisme beoogt het Joods maken van een gebied dat oorspronkelijk Arabisch was. Het in praktijk brengen van deze ideologie uit zich op drie gebieden in racisme. [...] Men behelpt zich met hypocrisie, met ontkenning van de tegenstelling. Israël doet net of haar koloniale oorlogen zelfverdediging zijn. Palestijnen worden voortdurend gedemoniseerd.

Diezelfde linkse groepen oefenen op dit moment politieke druk uit om mensen van de Islamitische Staat terug te halen naar Nederland.

Ik concludeer dat het bijzonder aannemelijk is dat de argumenten die Isi draagt overeenkomen met de werkelijkheid.

Amerikaanse Joden en Donald Trump

In [The implosion of American Jewry](#), gepubliceerd in dit jaar 2019, kiest hij voor een harde aanval op linkse Joden die hij in sommige gevallen zelfs “non-Jewish Jews” noemt. Hij ziet de anti-Joodse en anti-Israëlische houding vooral op universiteiten ontstaan en dat zou als gevolg hebben dat Joden zich niet meer met zichzelf identificeren. Ze gaan op in hun strijd tegen Trump:

Even considering that the majority of American Jews have traditionally supported the Democrats, it is incomprehensible that they stand out as the most anti-Trump minority in the nation. The fact that Trump's daughter converted and is an observant Jew and that

Afbeelding 2: Isi Leibler. Foto overgenomen van zijn weblog.

he has surrounded himself with Jews has not inhibited Jewish Democrats from defaming him with false claims of antisemitism and racism. Compounding this, non-Orthodox Jews tend not to convey their partisan hysteria as individual Americans but rather frame their protests in a Jewish context, employing distorted ideological rationales such as comparing Trump's restrictive immigration rules to Nazi policies, and migrant detention centers to concentration camps, and using Holocaust-related slogans like "Never again."

Isi wijst erop dat opiniepeilingen uitmaken dat de steun voor Israël bij het Amerikaanse publiek nog steeds heel groot is. Hij dringt erop aan dat Joodse leiders in de VS, en met name de AIPAC, hun invloed binnen de *Democrats* opvoeren.

Ook hier lijken de gebruikte argumenten te berusten op correcte constatering. Dat radicaal-linkse Joden meegaan in een anti-Israëlische politiek en zichzelf niet meer duidelijk als Joods identificeren is voor hem, mijns inziens, een valide reden om zulke mensen "niet-Joodse Joden" te noemen. De aanval op Trump is, gezien vanuit een Israëlisch standpunt, niet rationeel.

Wisselende opinies over multiculturalisme

Waar Isi in relatie tot Europa een zeer kritisch verhaal geeft t.o.v. immigratie en multiculturalisme, is hij bij eerdere gelegenheden toch minder gekant tegen de multiculturele ideologie. Hij vindt multiculturaliteit voor Israël niet handig, maar voor Australië wel. Ik beroep me hierbij op het kritische artikel [Staunch promoter of multiculturalism for Australia, says multiculturalism is bad for Israel], geschreven door Luke Ford (2015).

Hij citeert een essay van Isi Leibler uit 2012, getiteld [Australia: A longstanding friend of Israel](#). Als ik dat artikel zelf lees, zie ik:

Why should a country so geographically distant from the Middle East with a relatively small Jewish community (approximately 120,000), have adopted such a warm relationship with Jews and Israel? One of the principal factors was is that in the late 1940s, Australia underwent radical change. It scrapped the White Australia policy, rescinded its restrictive immigration policy and recruited migrants, initially from Europe but then extended to Asia, transforming itself into one the most open-minded multicultural countries in the world.

Ik kan wat dieper ingaan op de kritiek, maar ben eigenlijk al bij een conclusie aangeland. Isi's houding t.o.v. multiculturaliteit is functioneel: als een multiculturele samenleving kansen biedt voor Joden en Israël, dan is hij er een voorstander van. En omgekeerd ook.

Functionele relaties met rechts-radicale partijen

Deze "functionele", of zo u wilt, opportunistische houding zal hij vermoedelijk ook hebben op thema's als migratie en politieke kleur. Ik zie daarin bij Isi geen inconsequent gedrag omdat zijn hogere doel, de belangen van Joden en de staat

Israël, door hem expliciet bovenaan gezet worden. Die belangen worden, wat Europa betreft, het beste gediend door “populistische” partijen te steunen, zelfs als ze een antisemitisch verleden hebben.

In 2017 schrijft hij twee artikelen waaruit ik zal citeren, nl. [The enemy of my enemy](#) en [Discretion in dealing with Europe’s populist parties](#).

Hij snapt terdege dat veel Joden zijn standpunt tegen de borst zal stuiten. Uit het eerste artikel:

In this environment, it is time for us to overcome inhibitions and intensify efforts to actively seek out alliances, with nondemocratic states or even those whose viewpoints on various issues we strongly oppose. Some would condemn such an approach as hypocritical and amoral realpolitik.

Daarna wijst hij erop dat Israël desondanks functionele relaties heeft onderhouden met heel diverse landen, ook als ze niet altijd pro-Israël waren in het verleden. Dit kwam de veiligheid ten goede. En dan komt hij bij de kern van zijn betoog:

Israel cannot simply distance itself from all of these right-wing groups and must review and weigh each case individually. It is clear that if leaders of governments include apologists for Nazis or outright Holocaust deniers, we can have no truck with them. However, the reality is that despite extremists and even anti-Semites supporting the emerging right-wing parties, many of these groups are overall less hostile to us than leftist governments that support the Islamists and are also becoming increasingly overtly anti-Semitic.

Na dit wat verder uit te leggen komt hij tot de volgende slotsom:

When in doubt, we should consider our relationship with Saudi Arabia, which I support despite the knowledge that its society remains riddled with hatred against the Jewish people. There are occasions when it is acceptable to collaborate on specific issues with nations or political groups that do not share our outlook and in some cases even despise us, in order to overcome common enemies.

In het tweede artikel gaat hij verder in op de veranderingen die zijn opgetreden bij populistische partijen in Europa. Eerst zaten er veel neonazi’s bij en waren die partijen vaak antisemitisch; maar nu is dat flink veranderd, zijn de partijen opgeschoond en vaak supporters van Israël. Aan de hand van een voorbeeld, de Oostenrijkse FPÖ, toont hij aan dat een strategische samenwerking heel goed mogelijk is en strategisch verstandig. Wel zegt hij erbij dat je waakzaam moet blijven:

However, Israel is obliged to remain vigilant and should any manifestations of anti-Semitism emerge, it must speak out and if necessary terminate relations with parties that revert to or tolerate anti-Semitism.

Desondanks is hij voor samenwerking, ook omdat hij verwacht dat rechts-populistische partijen meer aanwas zullen krijgen. Hij ontkent aan het slot van dat artikel niet dat emotie in de weg kan zitten:

Of course, the emotions concerning the Holocaust make it particularly difficult to cooperate with those preceded by fascists. But if members of the new generation publicly repudiate the crimes of their antecedents and practice what they preach, Israel would be making a major long-term blunder to spurn their support.

Emotie en verstand

De emotie als drijfveer is leidend voor het menselijk handelen. De energie komt van *Netzach*, volgens mijn interpretatie van de [Hermetische](#) variant van de Kabbalah. De vorm komt tot stand door het intellect van *Hod*, die de emotie opvangt, analyseert, inperkt, en vaste vorm geeft. Pas daarna ontstaan de beelden en fantasieën van *Yesod*, waarvan sommige gerealiseerd zullen worden in *Malkuth*.

Na grote gebeurtenissen en trauma's is een overvloed van emotie niet verwonderlijk. Als dit niet meer voldoende opgevangen kan worden door het verstand, dan is het onvermijdelijk dat we ten prooi vallen aan illusies binnen *Yesod* die niet realiseerbaar zijn in *Malkuth*.

Het cognitief kunnen verwerken van emotioneel bedreigende informatie vraagt om emotionele stabiliteit. Daarbij helpt voldoende (nacht)rust, relationele stabiliteit, en zekerheid over wonen en werken. Nieuwe economische, technologische en culturele ontwikkelingen leiden helaas niet tot die stabiliteit. De Belgische psychiater Dirk De Wachter spreekt in dat kader over [Borderline Times](#).

Als je koel kijkt naar de cijfers en de trends, dan heeft Isi wel degelijk een punt over de afnemende veiligheid voor Joden in Europa, de onbeheerste immigratie, en het verlies van politieke stabiliteit. Daarnaast spelen nog een hoop andere factoren mee, waaronder economische. De opkomst van rechts-populistische partijen die hij in 2016 al noemde lijkt zich ook nu nog, met vallen en opstaan, door te zetten. Als de emotie het aan kan, dan zal het verstand zich moeten beraden op moeilijke en chaotische tijden die mogelijk in het verschiet liggen.

Analyse vanuit een Germaans perspectief

Aangezien ik niet Joods ben maar wel heel Germaans is het voor mij meer voor de hand liggend om de strategie van Isi Leibler vanuit dat perspectief te evalueren. Mijn eerste voorvader die ik op kon sporen, een zekere Wylhelm, leefde rond 1500 en bezat een herengoed in hetzelfde Veluwe dorp waar ik nu ook weer woon. Ik kan veilig aannemen dat ik het nationale element oftewel de cultureel-etnische component van de Nederlandse natiestaat wel redelijk begrijp. En ik ben politiek nog rechts georiënteerd ook. Gaat Isi's visie vanuit dit perspectief werken?

De emotie die Isi benoemt is gerelateerd aan de Tweede Wereldoorlog die niet alleen het zelfbeeld van de Joden, maar ook die van Europeanen flink beschadigd heeft. Er zijn niet veel mensen die nog doodleuk durven te zeggen dat ze Germaans zijn; in plaats daarvan wringen ze zich in vreemde bochten of voeren ze een beleid dat vergelijkbaar is met de "non-Jewish Jews" waar Isi het over

heeft en wat hij correct kenmerkt als zijnde ontworteld. Zelfs een onschuldige referentie naar de boreaalse oftewel noordelijke culturen door een *upcoming* pro-Israëliische politicus resulteerde recentelijk nog in bizarre *borderline* beschuldigingen van fascisme.

De beschadiging van de oorspronkelijke identiteit en cultuur door de nazi's werd al in 1938 voorspeld door J.R.R. Tolkien, hoogleraar Germaanse talen en schrijver van *Lord of the Rings*, in een [brief aan de nazi's](#):

[...] the time is not far distant when a German name will no longer be a source of pride.

Nog eerder was de Leidse hoogleraar Jan de Vries, vertaler van de Edda, met zijn boek [De Germaansche oudheid](#). In dat boek uit 1930 schreef hij al over de dreiging van het Romaanse fascisme:

Daartegenover is allen Romaanschen volkeren de staatsidee van Rome in het bloed gevaren. Hier vinden wij telkens weer opkomen het streven naar sterk gecentraliseerde regeeringsvormen waarin het hoogste gezag zich het recht toekent tot in de geringste zaken haar macht te doen gevoelen. Het imperialisme van Rome, het absolute koningschap van Lodewijk XIV, de straffe staatsorganisatie van Napoleon, de staatstheorie van het fascisme zijn alle uitingen van deze zelfde centripetale neiging in het staatsbestuur. [...] Dergelijke tegenstellingen wijzen op een ingeboren verschil van geestelijken aanleg. [...] Waar Germanen en Romanen elkander ontmoeten, liggen de slagvelden van Europa. [p.310]

Dat slagveld kwam er inderdaad. Duitsland heeft nog steeds een rare mix van Romeinse culturele en grammaticale elementen en hiërarchische verhoudingen bovenop een Germaanse etnisch-culturele erfenis. Misschien schrijf ik later nog een stukje over Duitsland, ik vrees een weinig positief stukje, daar ik vermoed dat de psychische en culturele structuur van dat land aanleiding gaf en zal blijven geven tot ongebalanceerde hemelbestormingen en uiteindelijk dus ook grote rampen. De laatste Duitse hersenstoring, *Wir schaffen das*, is door Isi al afdoende afgeserveerd. Daarbij heeft hij Trump en Putin aan zijn zijde. Maar nee, het Duitsland van Merkel zal zich boven zichzelf uit verheffen:

Eerst in de Middeleeuwen zien wij overal in het gebied der Germanen groote, krachtige koninkrijken ontstaan, geschraagd door Romeinsche staatstheorieën en een naar universaliteit strevende kerk; dan eerst zien wij Germaansche vorsten bevangen door den rampzaligen waan, dat zij de erfgenamen van de Romeinsche caesaren waren. [p.97]

Het was 1930 toen hij dat schreef. In datzelfde jaar, in september, scoorde Adolf Hitler zijn eerste grote verkiezingswinst. Meer commentaar is denk ik niet nodig. Een “rampzaligen waan” was bepaald geen *understatement*.

De wreedheid en vernietiging op puur ideologische basis zagen we voor Hitler niet bij de Vikingen uit het noorden, die toch ook rovers waren, maar wel bij de Kerk van Rome. Berucht zijn de massamoorden en martelingen die de [Waldenzen](#) trof. In 1655 ging de wreedheid zelfs zo ver, dat vanuit Amsterdam drie schepen werden gestuurd om een aantal Waldenzen te [redden](#). Ze werden naar Delaware gebracht, destijds een Nederlandse kolonie.

Afbeelding 3: Anna Charboniere werd met goedkeuring van Rome gespietst en rondgedragen. *Print illustrating the 1655 massacre in La Torre, from Samuel Moreland's History of the Evangelical Churches of the Valleys of Piedmont, published in London in 1658. Bron: Wikipedia.*

Ook nu weer zien we een ideologie en staatsvorm die naar universaliteit, centrale macht over Europa en dies meer neigt. De “populisten” bieden daar weerstand tegen, en pleiten voor democratische vernieuwing. Daarmee zetten ze een traditie voort die ouder is dan ze zelf mogelijk beseffen – het *ding* of de *Landsdag* of *volksvergadering* bestond al voordat er koningen waren. De hertog (heer-tog, heer = leger, oftewel legeraanvoerder) werd oorspronkelijk door de vergaderde vrije mannen gekozen op tijdelijke basis om de oorlog te leiden. Zo werd Herman ook gekozen; onder zijn leiding werden drie Romeinse legioenen vernietigd tijdens de slag bij het Teutoburgerwoud. Het *ding* is als *Althing* nog zichtbaar in IJsland, het land met de langste democratische traditie ter wereld, sinds 930. Ik schreef er ooit een [paper](#) over.

Deze korte culturele beschouwing wilde ik laten voorafgaan aan de meer praktische overwegingen.

De nieuwe samenwerking is rationeel

Rechts-populistische partijen in Europa keren zich tegen het huidige EU-model en tegen de grote toestroom van migranten. Isi doet hetzelfde. De argumenten van Isi kunnen gespiegeld worden en zijn dan net zo geldig en correct voor rechts-populistische partijen als voor de Joodse activisten. Het is volstrekt irrationeel voor rechts-populistische partijen om een soort kruistocht te voeren tegen Joden of Israël. Integendeel, het is logisch om samen op te trekken. De Joodse journalist Zvi Yehezkeili die zich voordeed als asielzoeker en zo de asielindustrie [infiltreerde](#) is daarvan een sterk voorbeeld.

Zoals gezegd, Duitsers hebben een soort talent voor rampen. De Duitse rechts-populistische AfD lijkt de antisemitische kant op te gaan, hoewel Hansjörg Müller zegt dat dit niet zo is en enkel [framing](#) is. Desondanks is in Duitsland, mijns inziens, [extremisme altijd iets extremer](#).

Isi is correct in zijn constatering dat veel van de rechts-populistische clubs in Europa in het verleden meer antisemitische en antizionistische karakteristieken hadden. Hij is ook correct in zijn constatering dat veel linkse Joden zich inspannen om Europa van veel moslimmigranten te voorzien. Echter dat laatste lijkt zich op ongeveer dezelfde manier te veranderen als de verandering van de rechts-populistische partijen. Waar in het verleden veel Joodse personen en organisaties een linkse multiculturele ideologie aanhingen, lijkt nu meer samenwerking gezocht te worden met rechts-populistische partijen. Vroegere rechts-radicalen personen lijken zich wat gematigd te hebben en vinden aansluiting bij diezelfde partijen. [Conservatieven zijn de nieuwe progressieven](#).

Beide groepen moeten zich, willen ze succesvol zijn, ontdoen van verouderde posities. Beide groepen hebben daarbij een historische ballast die, heel begrijpelijk, ontstaan is uit het [trauma](#) van de Tweede Wereldoorlog. Met het verstrijken van de tijd zal de impact van dat trauma iets dempen en komt er meer oog voor de reële dreiging die zich momenteel aan het materialiseren is.

Die dreiging bestaat niet enkel op Europese bodem. In de meeste Islamitische landen is er sprake van religieuze radicalisering. Israël vormt een bastion in het Midden-Oosten van groot strategisch belang. Europa kan het zich niet permitteren om dat bastion te laten bungelen. Als het belang van olie afneemt

in de wereldeconomie, en mogelijk de VS zich minder gaat bemoeien met die regio, zal Europa de rol van de VS als militair bondgenoot deels moeten overnemen, wil het de eigen veiligheid kunnen verzorgen. Er is immers een continue veiligheidsdreiging vanuit die regio.

Er is dus een rationele basis. Ook de waakzaamheid waartoe Isi oproept kan gespiegeld worden: als blijkt dat links-Joodse organisaties migratie blijven aanmoedigen of rechts-populistische activisten blijven aanvallen, dan kan het lonen om de samenwerking daarmee kritisch te evalueren en eventueel stop te zetten. Op dit moment lijkt dat echter niet echt van toepassing te zijn.

Kortom, voor rechts-populistische partijen is de casus helder: er moet samengewerkt worden met Israël. De houding van Isi sluit daar naadloos bij aan. De historie is daarbij in Nederland niet ongunstig. Joden waren een belangrijke factor in de Gouden Eeuw; de handelsactiviteiten en zeevaart zorgden voor een vruchtbare samenwerking. Hier zie je dan ook dat de PVV en het FVD uitgesproken zijn in hun steun aan Israël. In de meeste andere Europese landen is de goede historische samenwerking minder vanzelfsprekend. Hiermee moet praktisch omgegaan worden, niet door personen aan te vallen, maar door te blijven wijzen op de gedeelde strategische belangen.

Uit het eerder genoemde BLEW rapport bleek dat een deel van de Joodse gemeenschap in Nederland zichzelf identificeert alsof het in dezelfde situatie zit als andere (nieuwere) [minderheidsgroepen](#); ik vermoed dat ze hun situatie zelfs vergelijken met anti-Westerse minderheidsgroepen. Deze zelfidentificatie staat m.i. een rationele politiek nog wel iets in de weg. Stemmen op partijen die mensen van de Islamitische Staat hierheen willen halen en terreur op jou willen plegen, wel... Hoe dan ook, ik vermoed dat het aantal Joden dat zo'n politiek voorstaat klein is en ook verder af zal nemen. Hetzelfde geldt voor de autochtone bevolking, waar de zelfhaat ook aan het afnemen is. Samenwerken in een Westers model is immers aantrekkelijker.

Dat samenwerkingen vruchtbaar kunnen zijn zie je ook aan andere casuïstiek. Zo is er bijvoorbeeld het al eerder genoemde [Up! network](#) waarbij Hindoestaanse Surinamers aan de basis staan. Die hebben geen last van het trauma van de Tweede Wereldoorlog, geen zelfhaat dus, en gaan vol voor het Westerse model. Ze zijn bijzonder geliefd binnen rechts-populistische omgevingen. De gemene deler is het willen beschermen van nationale belangen, wantrouwen richting doorgeslagen postmoderne linkse *identity politics*, wederzijds respect voor de culturele eigen ruimte binnen nationale kaders, en het bevorderen van vrijheid van meningsuiting d.m.v. alternatieve media. Je zou het *bijna* een succesvolle variant van de multiculturele samenleving noemen, ware het niet dat 't woord nu zo negatief beladen geworden is.

Morele en sociale overwegingen

Hoe passen de denkbeelden van Isi Leibler, strategisch als ze zijn en ontdaan van al te veel emotie, binnen een ethisch raamwerk? Hoe past mijn eigen advies aan rechts-populistische bewegingen daarin?

Het is mijn overtuiging dat een *bottom-up* benadering, waarbij mensen eerst vanuit hun eigen basis of “stam” in een niet te grote groep borging vinden, aan mensen de beste kansen geeft om hun wereld te vergroten en uiteindelijk ook vriendschappelijke contacten te leggen met mensen buiten hun eigen groepen. De anonieme massamens is dikwijls zowel “wereldburger” alsook eenzaam en psychisch *vervlakt*. Slechts een kleine groep profiteert van een *kosmopolitische lifestyle*, vaak ten koste van lokale populaties en lokale belangen.

Het bewaken van grenzen en kleinschaligheid is in een globaliserende wereld belangrijk om de cultuur in evenwicht te houden. Pim Fortuyn hekelde al de schaalvergroting in het onderwijs. Het tegenovergestelde van ontheemd is geheemd; de heem (*heim*) of huis is de plek waar iemand zich veilig, begrepen en vertrouwd voelt. De heem wordt niet enkel door de staat gevormd. De heem is ook instinctief, is biologisch, emotioneel, etnisch, talig, irrationeel. Het laat zich niet beheersen en is in conflict met de *onttoverde* bureaucratie die beschreven werd door de socioloog Max Weber.

Grote migratiestromen zorgen voor ontheming, verlies van identiteit en verlies van *sociaal kapitaal*. Dit geldt ook voor de migranten zelf, die dreigen een ontheemde onderklasse te worden.

Het is een morele plicht om de *heem* te beschermen.

Een Neoplatoons model van integratie

Het globalistische model is een waterhoofd: veel grote gedachten, maar het heeft nauwelijks een lichaam, nauwelijks een incorporatie van de biologische, culturele, etnische en regionale irrationele elementen die het lichaam vormen.

Een eng etnisch-nationalistisch model is daarvan het omgekeerde en dreigt binnen de internationale setting zo in zichzelf gekeerd te raken, dat het stagneert.

Het klassieke heilige gebouw in Europa is een kerk met een spitse toren. Aan de basis is er breedte, en daar zitten de mensen. Bovenin is het smal, wijzend naar de hemel, en daar zijn de wijzerplaat van de klok, de haan, de torenklok en het kruis. De diversiteit van de gemeente wordt verenigd onder een transcendent symbool, zonder de individualiteit van de natiën, families en personen al teveel in de weg te zitten.

Deze structuur is Neoplatoons: hoewel de hoop op de Hogere Vorm is gericht, die als meer *werkelijk* wordt gezien dan het ondermaanse, wordt dat Hogere op voldoende afstand gezet om niet te ontaarden in een totalitaire terreur. Neoplatoonse *invloeden* en structuren zie je ruimschoots in het Christendom en de Kabbalah. Binnen dat filosofische stelsel zijn particuliere variaties goed samen te brengen; er zit een afgebakende tolerantie voor een multiculturele samenleving in besloten. Echter het Neoplatonisme ontkent de notie van gelijkheid. Een samenleving behoeft dan ook een *Leitmotif* en een *kundige, verantwoorde elite*; iets wat momenteel lijkt te ontbreken. Vanwege dit soort factoren is het EU-model dan ook niet te vergelijken met het Neoplatoonse ideaal.

Deze excursie maak ik om daarmee Ds. Vreekamp in te leiden. Deze Veluwe dominee had sterke heidense (Germaanse) wortels op de Veluwe. Echter hij had ook veel Joodse vrienden en was als predikant natuurlijk een expert in de

Christelijke theologie. Hoewel hij zelf het Neoplatonisme niet noemt, lijkt hij wel dergelijke denkstructuren te gebruiken in zijn boek [Zwijgen bij volle maan](#), waarin hij probeert tot een verzoening te komen tussen de genoemde drie wortels (Germaans/Edda, Joods/Torah, Christelijk/Evangelie). Die drie wortels waren niet alleen actief in deze dominee zelf, die helaas niet langer onder ons is, maar ook in onze samenleving.

Slot en vervolg

De ontwikkelingen waar Isi Leibler over schrijft zijn ontwikkelingen waar ikzelf, vanuit mijn eigen invalshoek, ook interesse voor heb. Het is verfrissend om iemand vanuit een andere belangenpositie goede analyses te zien doen over veel dezelfde thema's. Dat dreef me ook tot het schrijven van dit artikel.

Mijn weblog is er niet om geld mee te verdienen of om de massa te bereiken. Voor mij is het een hobby om mijn heel diverse interesses te kunnen delen en soms nuttige aanvullingen of kritiek te ontvangen of contacten op te doen. Slechts zelden gebruik ik het om wat activistischer aan het publieke debat deel te nemen. Alles bij elkaar maakt deze activiteit mijn leven leuker en interessanter. Mijn interesses willen ook nog wel eens verschuiven, vooral bij gebrek aan weerstand op sommige thema's.

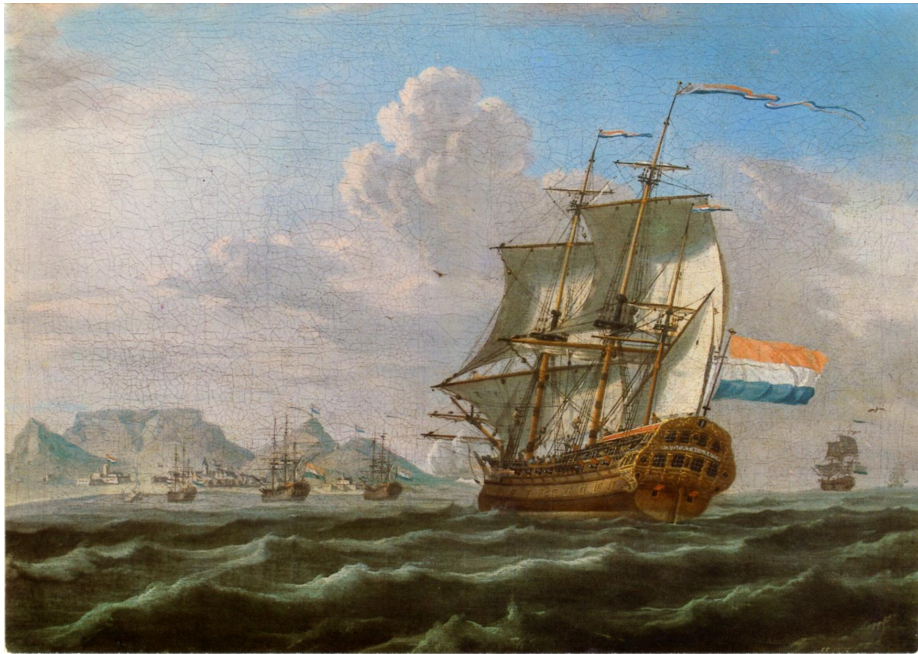
Dit thema loopt dan ook grote kans om weer geruime tijd van mijn radar te verdwijnen. Het staat ieder natuurlijk vrij om contact met me op te nemen als er interesse bestaat voor een uitwisseling van inzichten. Dan graag wel eerst de linkjes in het artikel volgen.

Verder ben ik me ervan bewust dat dit thema het in zich heeft om veel emotie op te roepen. Daarnaast zijn er veel politici, journalisten en anderen die regelmatig een al dan niet bewust (ver)kleurde voorstelling van zaken geven. Ik heb al het nodige aan anonieme *trolling* en *framing* uit de extreemlinkse hoek meegemaakt en voor mij zijn dat slechts pissebedden die wegweluchten voor de [zon](#). Wees geen pissebed. U komt maar met open vizier.

Gezien de te verwachten toekomstige ontwikkelingen is het misschien vruchtbaar om enkele van de punten genoemd in dit artikel verder uit te werken. Als ik tijd en zin heb wil ik nog wat over de Duitse cultuur schrijven; hoe ze tot een permanente cyclus van briljante prestaties en grote rampen veroordeeld zijn. Het zal me wel niet in dank worden afgenomen door onze oosterburen, maar het is nu eenmaal interessante materie, ook gezien de centrale rol van de Duitse historie voor de Europese beschaving.

De permanentie van herhalende patronen is al eerder beschreven. Om in thema te blijven, sluit ik af met een citaat uit de Bijbel:

Hetgeen er geweest is, hetzelve zal er zijn, en hetgeen er gedaan is,
hetzelve zal er gedaan worden; zodat er niets nieuws is onder de zon.
– Prediker 1:9

Afbeelding 4: Goeie ouwe tijd. Het VOC schip "Noord-Nieuwland" voor de Tafelberg. Anonieme schilder, ca. 1762. Bron: Wikipedia.